

แนวทางการวางแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของท้องถิ่น

กรณีศึกษาตำบลตะโลกาโปร์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

LOCAL DISASTER PREVENTION AND MITIGATION PLAN : N A CASE STUDY OF TALOKAPOSUBDISTRICT, YARING DISTRICT, PATTANI PROVINCE

Tuanabdulhalim Pasa^{1*}, Nureeya Soh² และศิริลักษณ์ คัมภีรานนท์³

Tuanabdulhalim Pasa^{1*}, Nureeya Soh² and Siriluk Khumphiranont³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะปัญหาและผลกระทบเกี่ยวกับสาธารณภัยของท้องถิ่นกรณีศึกษาตำบลตะโลกาโปร์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี 2) ความพร้อมของหน่วยงานในการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับสาธารณภัยของท้องถิ่นฯ และ 3) แนวทางการวางแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของท้องถิ่นฯ การวิจัยนี้เป็นวิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ตัวแทนประชาชนในตำบลตะโลกาโปร์อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานีจำนวน 381 คน วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้แบบหลายขั้นตอนคือการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม และการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่ายเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามปลายปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะปัญหาและผลกระทบสาธารณภัยของท้องถิ่นโดยภาพรวมอยู่ระดับมาก (\bar{X} =4.08, S.D.=0.78) โดยเฉพาะปัญหาและผลกระทบสาธารณภัยของท้องถิ่นด้านทรัพย์สินมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดส่วน ความพร้อมของหน่วยงานในการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับสาธารณภัยท้องถิ่นโดยภาพรวมอยู่ระดับมาก (\bar{X} =3.93, S.D.=0.79) โดยเฉพาะด้านสถานที่ที่มีความพร้อมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และแนวทางการวางแผนการป้องกันและบรรเทา สาธารณภัยของท้องถิ่นโดยภาพรวมอยู่ระดับมาก (\bar{X} =4.34, S.D.=0.76) โดยเฉพาะหลังเกิดเหตุมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

คำสำคัญ : การวางแผน, การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, ท้องถิ่น

Abstract

This research aimed at studying 1) problems of and effects on local disaster in TaloKapoSubdistrict, Yaring District, Pattani Province, 2) readiness of local organizations for engaging in local disaster prevention and mitigation, and 3) local disaster prevention and mitigation plan. This study was a quantitative research that selected 381 local people living in TaloKapoSubdistrict, Yaring District, Pattani Province, via multi-stage samplings including simple random sampling and cluster sampling. Research instrument was a questionnaire with closed-ended questions. The data

¹² นักศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

* Corresponding author, E-mail: tuanabdulhalm@gmail.com

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

obtained from the questionnaire were analyzed to find out means, percentages, and standard deviation.

Results of the study were that overall problems of and effects on local disaster in TaloKapoSubdistrict, Yaring District, Pattani Province were in high level (\bar{x} =4.08, S.D.=0.78); especially, the mean score of problems of and effects on local disaster regarding properties were the highest. Local organizations' readiness to engage in local disaster prevention and mitigation was in high level (\bar{x} =3.93, S.D.=0.79); particularly, the mean of their readiness in providing shelters was the highest. Lastly, as a whole, their local disaster prevention and mitigation plan was in high level (\bar{x} =4.34, S.D.=0.76); and their plan for recovery after disaster was mostly prepared.

Keyword: plan, planning, disaster, disaster prevention, disaster mitigation, disaster prevention and mitigation, local

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

1. บทนำ

การเปลี่ยนแปลงในโลกสมัยใหม่ที่เน้นการพัฒนาแบบทุนนิยมได้ส่งผลกระทบต่อในมิติต่าง ๆ และมีปัญหาตามมาหลายรูปแบบ โดยเฉพาะปัญหาด้านภัยพิบัติได้สร้างความเสียหายจำนวนมากต่อชีวิต ทรัพย์สิน ระบบเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม หากคิดเป็นมูลค่าเงินก็เป็นมูลค่าจำนวนมากต่อชาติ อีกทั้ง ยังมีความเสียหายที่ไม่สามารถประเมินค่าเป็นตัวเงินได้ โดยทั้งนี้ ในประเทศกำลังพัฒนาภัยพิบัติเป็นอุปสรรคในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่จะทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น เนื่องจากต้องนำทรัพยากร เช่น งบประมาณ กำลังคน ฯลฯ ที่มีอยู่จำกัดมาใช้เพื่อช่วยฟื้นฟูบูรณะความเสียหายที่เกิดขึ้น แทนที่จะนำมาใช้เพื่อการลงทุนพัฒนาประเทศ ทำให้ประเทศมีรายจ่ายเพิ่มขึ้น

สำหรับภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นนับเป็นภัยพิบัติที่มีต่อมนุษย์ทรัพย์สินและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมหาศาล ชีวิตและทรัพย์สินทั้งของส่วนตัวและของส่วนรวม รัฐและประชาชนต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมากเพื่อช่วยเหลือและบูรณะฟื้นฟูพื้นที่ที่ได้รับ ความเสียหายจากภัยธรรมชาติโดยที่ประเทศไทยมีประสบการณ์เผชิญกับภัยธรรมชาติตามฤดูกาล อาทิ น้ำท่วม พายุ และภัยแล้ง ทั้งนี้ ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นในประเทศไทยมีอยู่หลายรูปแบบที่สำคัญและสามารถสร้างความเสียหายได้เป็นอย่างมากคือวาตภัย อุทกภัย อัคคีภัยและแผ่นดินไหว วาตภัยและอุทกภัยมีสาเหตุหลักจากพายุหมุนเขตร้อนและพายุฝนฟ้าคะนองรุนแรงในขณะที่ยกภัยและแผ่นดินไหวมนุษย์มีส่วนกระทำให้เกิดขึ้น

ในปัจจุบัน ภัยพิบัติเกิดขึ้นมีความหลากหลายซับซ้อน และไม่สามารถจำกัดพื้นที่ได้ และมีความรุนแรงเกินกว่าหน่วยงานภาครัฐเพียงภาคส่วนเดียวจะสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นได้ การบริหารจัดการกับปัญหาภัยพิบัติจำเป็นที่จะต้องเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจในเชิงพื้นที่ ซึ่งมีกฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้คือในการจัดการขับเคลื่อนการจัดการภัยพิบัติ จากข้อกำหนดพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 16 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาล และมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ รวมถึงการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แต่ในทางปฏิบัติตามภารกิจดังกล่าวจะมีความแตกต่างในทางปฏิบัติ เนื่องจากขีดความสามารถในการจัดการพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง ยังขึ้นอยู่กับงบประมาณและทรัพยากรภายในของท้องถิ่น และการกำหนดความสำคัญของประเด็นเรื่องนั้นว่าเป็นอย่างไร นอกจากนี้ แนวโน้มการแก้ไขปัญหาการจัดการภัยพิบัติหรือการบรรเทาสาธารณภัย

ทั้งนี้ ปัญหาด้านภัยพิบัติในพื้นที่ภาคใต้มักเป็นพื้นที่ที่ติดชายฝั่งทะเล ติดภูเขา และติดแม่น้ำ โดยงานวิจัยนี้สนใจศึกษาตำบลตะโละกาโปร์ซึ่งเป็นตำบลที่มีสภาพเป็นดินทราย และอยู่ติดกับฝั่งทะเลอ่าวไทยจึงทำให้มีลักษณะภูมิอากาศแบบร้อนชื้น และมีเพียง 2 ฤดูกาลคือ ฤดูร้อน อากาศจะร้อนที่สุดในเดือนเมษายน แต่เนื่องจากตำบลตะโละกาโปร์อยู่ติดกับอ่าวไทยฝั่งทิศเหนือจึงทำให้สภาพอากาศไม่ร้อนมากนัก ฤดูฝนได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ จะมีฝนตกชุกต่อเนื่อง และโดยทั่วไปจะมีฝนตกหนักถึงหนักมากเป็นบางช่วง โดยเฉพาะในเดือนพฤศจิกายนของทุกปีจะมีฝนตกมากที่สุดทำให้ตำบลตะโละกาโปร์มีความเสี่ยงเรื่องของภัยพิบัติหรือปัญหาทางด้านสาธารณภัยต่าง ๆ ทำให้ผู้วิจัยสนใจจะศึกษาพื้นที่ตำบลตะโละกาโปร์เนื่องจากที่ผ่านมาเคยมีเหตุการณ์ทางด้านภัยพิบัติ เช่น อุทกภัย วาตภัย รวมถึง ไฟป่า ภัยแล้ง และพบว่าที่ผ่านมาหน่วยงานภาครัฐมักแก้ปัญหาแบบเฉพาะหน้า

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจในประเด็นแนวทางการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของท้องถิ่น กรณีศึกษา ตำบลตะโละกาโปร์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี โดยเน้นการมองหาคำตอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และพัฒนาให้ถูกต้องเกิดความเหมาะสม สอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาลักษณะปัญหาและผลกระทบเกี่ยวกับสาธารณภัยของท้องถิ่น : กรณีศึกษาตำบลตะโละกาโปร์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
- 2.2 เพื่อศึกษาความพร้อมของหน่วยงานในการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับสาธารณภัยของท้องถิ่น : กรณีศึกษาตำบลตะโละกาโปร์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี
- 2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการวางแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของท้องถิ่น : กรณีศึกษาตำบลตะโละกาโปร์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

3. แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

จากการทบทวนวรรณกรรมได้สรุปสังเคราะห์คำว่า สาธารณภัยและภัยพิบัติมีความหมายในแนวทางเดียวกัน และเป็นสถานการณ์ภัยที่สร้างผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินต่อบุคคลหรือชุมชน โดยสาธารณภัยอาจมีความหมายกว้างกว่า โดยจะครอบคลุมสถานการณ์ภัยทุกประเภทที่มีความรุนแรงน้อย หรือรุนแรงมากจนเกินขีดความสามารถของภัยพิบัติ

สำหรับแนวความคิดด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในการปฏิบัติการเชิงรุกได้แบ่งการจัดการสาธารณภัยเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะก่อนเกิดสาธารณภัยเป็นการปรับระบบการบริหารจัดการสาธารณภัยให้มีขีดความสามารถในการเตรียมการเผชิญสาธารณภัยต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้าก่อนเกิดภัยเป็นการลดความรุนแรงและลดความสูญเสียจากสาธารณภัยที่มีต่อประชาชนในพื้นที่ให้มีความเสี่ยงให้น้อยที่สุด

ระยะระหว่างเกิดสาธารณภัยเป็นการเตรียมการที่จำเป็นให้สามารถเผชิญและจัดการสาธารณภัยที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และเพื่อเป็นการปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉินเป็นไปอย่างมีระบบ ชัดเจน ไม่สับสน และลดความสูญเสียจากสาธารณภัยให้น้อยที่สุด

ระยะหลังจากเกิดสาธารณภัยเพื่อบรรเทาทุกข์ขั้นต้นแก่ผู้ประสบภัยโดยเร็ว ต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบภัย และฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ประสบภัยให้กลับสู่สภาพปกติโดยเร็ว

ส่วนแนวคิดการจัดการภัยพิบัติจะเน้นเป็นกระบวนการคือการป้องกันการบรรเทาผลกระทบ การเตรียมพร้อม การรับสถานการณ์ฉุกเฉินการฟื้นฟู การพัฒนา โดยเฉพาะในพื้นที่แนวคิดการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนเป็นฐานจะต้องมีการใช้ความรู้ทางการสื่อสาร และการพัฒนาการทำงานร่วมกันกับภาคีต่าง ๆ ให้เชื่อมโยงกับสาธารณะการพัฒนาสื่อ การสร้างความร่วมมือ โดยทั้งนี้ ในหลักการของการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชนเป็นฐานประกอบด้วย กระบวนการของการมีส่วนร่วม การตอบสนองที่ชุมชนเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมการจัดการภัยพิบัติ การบูรณาการ มุ่งเน้นเชิงรุก ความครอบคลุม ความหลากหลายของทุกภาคส่วนและองค์ความรู้ การมอบอำนาจและการพัฒนา

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

สำนักงานเพื่อการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติแห่งสหประชาชาติหรือ United Nations Office for Disaster Risk Reduction: UNISDR, 2010) ได้อธิบายถึงบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติว่า ประกอบด้วยหลักการที่สำคัญคือ

หน่วยงานหลักในการประสานงานและการสนับสนุน (coordinating and sustaining) ให้เกิดความร่วมมือระหว่างองค์กรต่าง ๆ ทั้งจากภายในและภายนอกเพื่อการวางแผนการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติต่าง ๆ ในพื้นที่ที่ต้องมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นและประชาชน (local communities and citizens) ให้เกิดความตระหนักในกิจกรรมการดำเนินการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติและองค์ความรู้ต่าง ๆ ในการจัดการภัยพิบัติในพื้นที่โดยเชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐบาลและหน่วยงานระดับอื่น ๆ มีความเป็นมืออาชีพในเชิงสถาบันสำหรับการดำเนินการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติและการจัดการภัยพิบัติต่าง ๆ ในพื้นที่ในระยะยาวซึ่งจะต้องมีความเชี่ยวชาญในการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติทั้งในด้านของการมีข้อมูลที่ทันสมัยการวางแผนการพัฒนาในด้านของการควบคุมการใช้ประโยชน์จากที่ดิน และสามารถสร้างนวัตกรรมและวิธีการแบบใหม่เพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติด้วยตัวของชุมชนท้องถิ่นเอง (To devise and implement innovative tools and techniques for disaster risk reduction) และสามารถที่จะนำไปปรับใช้กับการแก้ไขปัญหาในพื้นที่อื่นหรือแม้กระทั่งการสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในระดับชาติ

ทั้งนี้ การสร้างกลไกเพื่อลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยคือการบูรณาการลดความเสี่ยงโดยให้อยู่ในนโยบายและแผนพัฒนาที่ยั่งยืนการพัฒนาและการสร้างเสริมองค์กร กลไก และศักยภาพในการสร้างความพร้อมเผชิญภัยและการจัดทำแนวทางการลดความเสี่ยงอย่างเป็นระบบสู่การปฏิบัติในภาวะฉุกเฉิน ซึ่งแนวทางการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยจะมีการส่งเสริมมาตรการฟื้นฟูระบบนิเวศ โดยเน้นให้มีการปรับเปลี่ยนพื้นที่เปราะบาง การเพิ่มศักยภาพในการรับมือกับสาธารณภัย โดยการผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นกับองค์ความรู้ใหม่ในการรับมือกับสาธารณภัยพัฒนาระบบพยากรณ์ การเฝ้าระวัง และการเตือนภัย รวมทั้ง ยังเน้นการจัดการสาธารณภัยโดยชุมชนเป็นศูนย์กลาง

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนในตำบลตะโล๊ะกาโปร์อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานีจำนวน 8,369 คนใช้สูตรคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามานะ (Taro Yamane) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 381 คน

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบใช้หลักอาศัยความน่าจะเป็นคือใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนคือขั้นที่ 1 สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม โดยแบ่งกลุ่มตามหมู่บ้าน และขั้นที่ 2 สุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยค้ำยถึงตัวแทนในครัวเรือนของแต่ละหมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัยกล่าวคือ หมู่ที่ 1 บ้านปาตา จำนวน 100 คน หมู่ที่ 2 บ้านตะโล๊ะอาโหร์ จำนวน 101 คน หมู่ที่ 3 บ้านท่าด่าน จำนวน 60 คน หมู่ที่ 4 บ้านท่าพง จำนวน 60 คน และหมู่ที่ 5 บ้านท่ากุน จำนวน 60 คนรวม 381 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม เป็นคำถามปลายปิด แบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปมีคำถาม จำนวน 13 ข้อ

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับลักษณะปัญหาและผลกระทบเกี่ยวกับสาธารณสุขของท้องถิ่น โดยแบ่งคำถามออกเป็น 2 ส่วน คือลักษณะปัญหาเกี่ยวกับสาธารณสุขของท้องถิ่นจำนวน 12 ข้อ และลักษณะผลกระทบเกี่ยวกับสาธารณสุขของท้องถิ่น จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความร่วมมือของหน่วยงานในการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับสาธารณสุขของท้องถิ่นจำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับแนวทางการวางแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขของท้องถิ่น จำนวน 15 ข้อ

ทั้งนี้ คำถามตอนที่ 2 - 4 เป็นคำถามแบบ likertscale มี 5ตัวเลือก ได้แก่ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด

ในการศึกษาเรื่อง “แนวทางการวางแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขของท้องถิ่น กรณีศึกษาตำบลตะโละกาโปร์ อำเภอยะหริ่งจังหวัดปัตตานี” คณะผู้วิจัยได้ประสานผู้นำชุมชนในการลงพื้นที่เก็บรวบรวมแบบสอบถามกับคนในชุมชนแต่ละหมู่บ้าน

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์โดยข้อมูลทั่วไปใช้สถิติคือความถี่และค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนคำถามตอนที่ 2 - 4 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 1 - 3 ใช้สถิติค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามโดยดำเนินการลงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยตนเองมีการติดต่อประสานติดต่อกับเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตะโละกาโปร์ไว้ล่วงหน้า

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่เป็นแบบสอบถามเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 - 3 กล่าวคือ ใช้สถิติค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 สรุปผลข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 84.3 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.2 นับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 99.0 ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่หมู่บ้านตะโละกาโปร์ ร้อยละ 26.5 ลักษณะที่ตั้งที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่ติดทะเล คิดเป็นร้อยละ 62.7 สังกัดกลุ่มส่วนใหญ่เป็นชาวบ้านทั่วไป ร้อยละ 67.4 ส่วนการศึกษา ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 34.9 ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 55.4 ส่วนใหญ่เคยประสบปัญหาเกี่ยวกับสาธารณสุขว่าตภัย คิดเป็นร้อยละ 48.7 ส่วนใหญ่เคยมีหน่วยงานภายใน / ภายนอกมาช่วยเหลือเกี่ยวกับสาธารณสุขมากที่สุดคือ อบต. คิดเป็นร้อยละ 45.4 รายการสิ่งของที่ได้รับบริจาคขณะเกิดสาธารณสุขส่วนใหญ่ได้รายการสิ่งของที่ได้รับบริจาคมากที่สุด คือข้าวสารคิดเป็นร้อยละ 29.1 ส่วนใหญ่ห่างจากจุดเกิดเหตุสาธารณสุขในพื้นที่มากที่สุดคือ 10 กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 72.7 ในรอบปีประสบสาธารณสุขมากที่สุดคือปีละ 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 54.1

5.2 สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะปัญหาและผลกระทบเกี่ยวกับสาธารณสุขของท้องถิ่น

กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นเกี่ยวกับลักษณะปัญหาและผลกระทบเกี่ยวกับสาธารณสุขของท้องถิ่นสรุปได้ดังตาราง

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและแปลผลลักษณะปัญหาและผลกระทบเกี่ยวกับสาธารณสุขของท้องถิ่น

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

รายการ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
ด้านพื้นที่			
1. ชุมชนของท่านเป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำมีความเสี่ยงประสบภัยน้ำท่วม	4.09	0.795	มาก
2. ชุมชนท่านมีบ้านเรือนติดกันเสี่ยงในการเกิดไฟไหม้	3.93	0.747	มาก
3. ชุมชนท่านมีพื้นที่ติดชายฝั่งมีความเสี่ยงในการเกิดลมพายุ	4.08	0.845	มาก
4. ชุมชนท่านมีพื้นที่ราบมีความเสี่ยงในการเกิดภัยน้ำท่วม	4.02	0.748	มาก
รวมด้านพื้นที่	4.03	0.783	มาก
ด้านภูมิอากาศ			
5. ในพื้นที่ท่านมีลมมรสุมเสี่ยงที่จะเกิดลมพายุ	4.19	0.799	มาก
6. ในพื้นที่ท่านมีฝนตกหนักต่อเนื่องทำให้ระบายน้ำไม่ทันจนทำให้เกิดน้ำท่วม			
7. ในพื้นที่ท่านมีความกดอากาศต่ำเกิดการรวมตัวกันของเมฆทำให้เกิดฝนตกหนักและน้ำท่วม	3.89	0.831	มาก
8. ในพื้นที่ท่านมีลมพายุเข้าทำให้เกิดความเสียหายแก่อาคารบ้านเรือนและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ	4.16	0.793	มาก
รวมด้านภูมิอากาศ	4.09	0.797	มาก
ด้านสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น			
9. การสร้างรีสอร์ทที่ขวางทางระบายน้ำทำให้เกิดน้ำท่วม	4.03	0.817	มาก
10. การสร้างถนนที่ขวางทิศทางน้ำทำให้เกิดน้ำท่วม	4.18	0.706	มาก
11. การถมที่สร้างถนนที่สูงกว่าที่อยู่อาศัยมีความเสี่ยงที่จะเกิดน้ำท่วม	4.18	0.780	มาก
12. การสร้างสัญลักษณ์ของสถานที่ที่มีความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดน้ำท่วม	4.03	0.762	มาก
รวมด้านสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น	4.10	0.766	มาก
ด้านทรัพย์สิน			
13. ในชุมชนท่านมีความเสียหายของอาคารบ้านเรือน รถยนต์รถจักรยานยนต์จากลมพายุ	4.15	0.817	มาก
14. ในชุมชนท่านมีความเสียหายของวัสดุ / อุปกรณ์ และพืชผลทางการเกษตรจากภัยน้ำท่วม	4.19	0.771	มาก
15. ในชุมชนท่านมีความเสียหายของสัตว์เลี้ยงจากภัยน้ำท่วม	4.06	0.779	มาก
รวมด้านทรัพย์สิน	4.13	0.789	มาก
ด้านวิถีชีวิต			
16. คนในชุมชนไม่สามารถทำการประมงได้เนื่องจากมีลมพายุเข้า	4.23	0.711	มาก
17. คนในชุมชนไม่สามารถทำการเกษตรได้เนื่องจากเกิดภัยแล้ง	4.05	0.800	มาก
18. คนในชุมชนไม่สามารถทำการค้าขายได้เนื่องจากเกิดน้ำท่วม	4.09	0.781	มาก
19. คนในชุมชนไม่สามารถเดินทางสัญจรได้เนื่องจากเกิดน้ำท่วม	4.08	0.756	มาก

รายการ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
20. คนในชุมชนไม่สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้เนื่องจากสถานที่ ชำรุดเสียหายจากลมพายุ	3.91	0.789	มาก
รวมด้านวิถีชีวิต	4.07	0.76	มาก
ผลรวมด้านต่าง ๆ	4.08	0.78	มาก

จากตารางสรุปว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นเกี่ยวกับลักษณะปัญหาผลกระทบสาธารณสุขของท้องถิ่นโดยภาพรวมระดับมาก (\bar{X} =4.08, S.D.=0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านทรัพย์สินมีปัญหามากที่สุด (\bar{X} =4.13, S.D.=0.78) ส่วนด้านพื้นที่มีปัญหาค่อนข้างน้อยที่สุด (\bar{X} =4.03, S.D.=0.78)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้านพบว่า

ด้านพื้นที่ มีลักษณะปัญหาผลกระทบโดยภาพรวมเกี่ยวกับสาธารณสุขของท้องถิ่นระดับมาก (\bar{X} =4.03, S.D.=0.78) โดยเฉพาะประเด็นย่อยว่าชุมชนของท่านมีพื้นที่ที่ติดชายฝั่งมีความเสี่ยงในการเกิดลมพายุมีปัญหามากที่สุดค่าเฉลี่ยมากที่สุด (\bar{X} =4.08, S.D.=0.84) ส่วนประเด็นย่อยว่าในชุมชนท่านมีความเสียหายของสัตว์เลี้ยงจากภัยน้ำท่วมมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (\bar{X} =4.06, S.D.=0.77)

ด้านภูมิอากาศ มีลักษณะปัญหาผลกระทบเกี่ยวกับสาธารณสุขของท้องถิ่นโดยภาพรวมอยู่ระดับมาก (\bar{X} =4.09, S.D.=0.79) โดยเฉพาะประเด็นย่อยในพื้นที่ท่านมีลมมรสุมเสี่ยงที่จะเกิดลมพายุมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (\bar{X} =4.19, S.D.=0.79) ส่วนประเด็นย่อยในพื้นที่ท่านมีความกดอากาศต่ำเกิดการรวมตัวของเมฆทำให้เกิดฝนตกหนักและน้ำท่วมมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (\bar{X} =3.89, S.D.=0.83)

ด้านสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นมีลักษณะปัญหาผลกระทบเกี่ยวกับสาธารณสุขของท้องถิ่นโดยภาพรวมระดับมาก (\bar{X} =4.10, S.D.=0.76) โดยเฉพาะประเด็นย่อยการถมที่สร้างถนนที่สูงกว่าที่อยู่อาศัยมีความเสี่ยงที่จะเกิดน้ำท่วมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (\bar{X} =4.18, S.D.=0.78) ส่วนประเด็นย่อยการสร้างสัญลักษณ์ของสถานที่ที่มีความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดน้ำท่วมมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (\bar{X} =4.03, S.D.=0.76)

ด้านทรัพย์สิน มีลักษณะปัญหาผลกระทบเกี่ยวกับสาธารณสุขของท้องถิ่นโดยภาพรวมระดับมาก (\bar{X} =4.13, S.D.=0.78) โดยเฉพาะประเด็นย่อยว่าชุมชนท่านมีความเสียหายของวัสดุ / อุปกรณ์และพืชผลทางการเกษตรจากภัยน้ำท่วมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (\bar{X} =4.19, S.D.=0.77) ส่วนประเด็นย่อยในชุมชนท่านมีความเสียหายของสัตว์เลี้ยงจากภัยน้ำท่วมมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (\bar{X} =4.06, S.D.=0.77)

ด้านวิถีชีวิตมีลักษณะปัญหาผลกระทบเกี่ยวกับสาธารณสุขของท้องถิ่นโดยภาพรวมระดับมาก (\bar{X} =4.09, S.D.=0.78) โดยเฉพาะประเด็นย่อยว่าคนในชุมชนไม่สามารถทำการประมงได้เนื่องจากมีลมพายุเข้ามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (\bar{X} =4.23, S.D.=0.71) ส่วนประเด็นย่อยคนในชุมชนไม่สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้เนื่องจากสถานที่ชำรุดเสียหายจากลมพายุมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (\bar{X} =3.91, S.D.=0.78)

5.3 สรุปผลการวิจัยความพร้อมของหน่วยงานในการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับสาธารณสุขของท้องถิ่น

กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของหน่วยงานในการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับสาธารณสุขของท้องถิ่นสรุปได้ดังตาราง

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลความพร้อมของหน่วยงานในการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับ
สาธารณภัยของท้องถิ่น

รายการ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
ด้านเจ้าหน้าที่			
1. เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานท่านมีความเชี่ยวชาญในการใช้อุปกรณ์ ดับเพลิง	3.82	0.760	มาก
2. เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานท่านมีความสามารถช่วยอพยพขนย้าย คน สัตว์จากน้ำท่วม	3.92	0.784	มาก
3. เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานท่านมีความรู้ในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น (ปั๊มหัวใจผู้จมน้ำ)	3.79	0.872	มาก
4. เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานท่านมีทักษะประเภทช่างในการ ซ่อมแซมอาคารบ้านเรือน	3.97	0.802	มาก
5. เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานท่านมีความรับผิดชอบชอบการ ช่วยเหลือด้านเคลื่อนย้ายสิ่งของภายในบ้าน	3.90	0.84	มาก
รวมด้านเจ้าหน้าที่	3.88	0.81	มาก
ด้านอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกเทคโนโลยีเครื่องมือสื่อสาร			
6. ในท้องถิ่นมีรถกู้ชีพพร้อมอยู่ตลอดเวลาและอยู่ที่ประจำการ พร้อมเข้าช่วยเหลือผู้ประสบภัย	3.89	0.81	มาก
7. ในท้องถิ่นมีอุปกรณ์ดับเพลิงที่สามารถใช้งานและเพียงพอต่อ การเกิดเหตุ	3.88	0.78	มาก
8. ในชุมชนมีวิทยุสื่อสารประจำหน่วยให้ความช่วยเหลือที่เพียงพอ	3.92	0.79	มาก
9. ในชุมชนมีโทรศัพท์สาธารณะในการติดต่อหรืออำนวยความสะดวก สะดวกเวลาเกิดเหตุ เกิดภัย	3.83	0.90	มาก
10. ศูนย์เตือนภัยชุมชนมีอุปกรณ์เตือนวัตรระดับความสูงของน้ำที่ อาจจะเกิดอุทกภัย	3.97	0.78	มาก
11. ศูนย์เตือนภัยชุมชนมีระบบเตือนภัยคลื่นสึนามิเพื่อแจ้งให้คนที่ อยู่พื้นที่นั้นได้เตรียมตัวอพยพ	4.03	0.80	มาก
12. รพ.สต.มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้นในการให้ความ ช่วยเหลือผู้ประสบภัย	4.04	0.73	มาก
ด้านอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกเทคโนโลยีเครื่องมือสื่อสาร	3.94	0.799	มาก
ด้านสถานที่			
13. ในพื้นที่มีอาคารที่พักชั่วคราวสำหรับผู้ประสบภัยต่างเช่น น้ำ ท่วม ลมพายุ ไฟไหม้	4.05	0.77	มาก

รายการ	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
14. มีพื้นที่เพียงพอในการรองรับผู้ประสบภัยต่าง ๆ เช่น น้ำท่วม ลมพายุ ไฟไหม้	4.05	0.78	มาก
15. ในพื้นที่มีน้ำดื่มบริการสำหรับผู้ประสบภัยต่าง ๆ เช่น น้ำท่วม ลมพายุ ไฟไหม้	3.97	0.77	มาก
16. ในพื้นที่มียารักษาโรคสำหรับผู้ประสบภัยน้ำท่วม	4.03	0.79	มาก
ด้านสถานที่	4.03	0.78	มาก
ด้านการจัดการ			
17. ในพื้นที่มีการให้บริการสุขภาพเคลื่อนที่สำหรับผู้ประสบภัยอย่าง เพียงพอ	3.99	0.81	มาก
18. ในพื้นที่มีการจัดการเรื่องความสะอาดของสถานที่อยู่ ตลอดเวลา	3.80	0.791	มาก
19. ในพื้นที่มีการบริการเรื่องอาหารที่เพียงพอสำหรับผู้ประสบภัย	3.91	0.73	มาก
20. ในชุมชนที่มีการจัดการเกี่ยวกับความปลอดภัยสำหรับผู้พักพิง	3.91	0.81	มาก
21. ในท้องถิ่นมีความสามารถในการสำรวจข้อมูลความเสียหาย เบื้องต้น	3.97	0.748	มาก
22. ในท้องถิ่นมีการรายงานข้อมูลข่าวสารเป็นระยะ ๆ อย่างเป็น ระบบ	3.98	0.82	มาก
รวมการจัดการ	3.93	0.78	มาก
ด้านเวลา			
23. เจ้าหน้าที่กู้ชีพ กู้ภัยสามารถออกปฏิบัติงานช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยทันทีที่ประสบภัย	3.92	0.77	มาก
24. หน่วยงานในพื้นที่มีอุปกรณ์พร้อมออกไปที่เกิดเหตุทันที	3.92	0.80	มาก
25. ผู้นำในพื้นที่มีการแจ้งเตือนประชาชนในการเกิดเหตุเป็นระยะ ๆ	3.89	0.82	มาก
26. ผู้นำในพื้นที่มีหอกระจายข่าวอย่างทันถ่วงทีในการแจ้งเตือน ประชาชน	3.91	0.79	มาก
รวมด้านเวลา	3.91	0.795	มาก
ด้านเครือข่ายของหน่วยงาน			
27. มีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกจากจังหวัดในการให้ ความช่วยเหลือด้านงบประมาณ	3.95	0.77	มาก
28. มีความร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่นที่มีพื้นที่ใกล้เคียงในการให้ ความช่วยเหลือสนับสนุนด้านอุปกรณ์กู้ชีพ	3.92	0.81	มาก
29. มีการสร้างเครือข่ายหลายหน่วยงานในการให้ความช่วยเหลือ ด้านการฟื้นฟูสิ่งก่อสร้างถนน สะพาน	3.84	0.75	มาก

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

รายการ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
30. มีการสร้างเครือข่ายหลายหน่วยงานในการให้ความช่วยเหลือ ด้านการสร้างอาคาร บ้านเรือน	3.93	0.75	มาก
รวมด้านเครือข่ายของหน่วยงาน	3.91	0.77	มาก
ผลรวมต่าง ๆ	3.93	0.80	มาก

จากตารางสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นความพร้อมของหน่วยงานในการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับสาธารณภัยท้องถิ่นโดยภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X}=3.93$, S.D.=0.79) โดยเฉพาะด้านสถานที่ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=4.02$, S.D.=0.78) ส่วนด้านเครือข่ายของหน่วยงานมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}=3.91$, S.D.=0.77)

แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้านพบว่า

ด้านเจ้าหน้าที่กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่าความพร้อมของหน่วยงานในการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับสาธารณภัยท้องถิ่นโดยภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X}=3.88$, S.D.=0.81) โดยเฉพาะประเด็นย่อยว่าเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานท่านมีทักษะประเภทช่างในการซ่อมแซมอาคารบ้านเรือนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=3.97$, S.D.=0.80) ส่วนประเด็นย่อยว่าในชุมชนท่านมีความเสียหายของสัตว์เลี้ยงจากภัยน้ำท่วมมีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X}=4.06$, S.D.=0.77)

ด้านอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกเทคโนโลยีเครื่องมือสื่อสาร กลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นความพร้อมของหน่วยงานในการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับสาธารณภัยท้องถิ่นโดยภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X}=3.94$, S.D.=0.79) โดยเฉพาะประเด็นย่อยว่า รพ.สต. มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลเบื้องต้นในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.73) ส่วนประเด็นข้อในชุมชนมีโทรศัพท์สาธารณะในการติดต่อหรืออำนวยความสะดวกเวลาเกิดภัยมีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X}=3.83$, S.D.=0.89)

ด้านสถานที่กลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นความพร้อมของหน่วยงานในการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับสาธารณภัยท้องถิ่นโดยภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X}=4.02$, S.D.=0.77) โดยเฉพาะประเด็นย่อยว่าในพื้นที่มีอาคารที่พักชั่วคราวสำหรับผู้ประสบภัยต่าง ๆ เช่น น้ำท่วม ลมพายุ ไฟไหม้มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=4.05$, S.D.=0.77) ส่วนประเด็นย่อยในพื้นที่มีน้ำดื่มบริการสำหรับผู้ประสบภัยต่าง ๆ เช่น น้ำท่วม ลมพายุ ไฟไหม้มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X}=3.97$, S.D.=0.77)

ด้านการจัดการ กลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นความพร้อมของหน่วยงานในการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับสาธารณภัยท้องถิ่นโดยภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X}=3.93$, S.D.=0.78) โดยเฉพาะประเด็นย่อยเกี่ยวกับในพื้นที่มีการให้บริการสุขาเคลื่อนที่สำหรับผู้ประสบภัยอย่างเพียงพอมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=3.97$, S.D.=0.77) ส่วนประเด็นย่อยในพื้นที่มีการจัดการเรื่องความสะอาดของสถานที่อยู่ตลอดเวลา มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X}=3.80$, S.D.=0.79)

ด้านเวลากลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นความพร้อมของหน่วยงานในการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับสาธารณภัยท้องถิ่นโดยภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X}=3.91$, S.D.=0.79) โดยเฉพาะประเด็นย่อยว่าหน่วยงานในพื้นที่มีอุปกรณ์พร้อมออกไปที่เหตุทันทีที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=3.92$, S.D.=0.79) ส่วนประเด็นย่อยว่าผู้นำในพื้นที่มีการแจ้งเตือนประชาชนในการเกิดเหตุเป็นระยะ ๆ มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X}=3.80$, S.D.=0.79)

ด้านเครือข่ายของหน่วยงาน กลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นว่าคุณภาพพร้อมของหน่วยงานในการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับสาธารณภัยท้องถิ่นโดยภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X}=3.91$, S.D.=0.77) โดยเฉพาะประเด็นย่อยว่ามีการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกจากจังหวัดในการให้ความช่วยเหลือด้านงบประมาณมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=3.95$, S.D.=0.76) ส่วนประเด็นย่อยว่ามีการสร้างเครือข่ายหลายหน่วยงานในการให้ความช่วยเหลือด้านการฟื้นฟูสิ่งก่อสร้างถนน สะพานมีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ($\bar{X}=3.84$, S.D.=0.75)

5.4. สรุปผลการวิจัยแนวทางการวางแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

กลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการวางแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผลแนวทางการวางแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของท้องถิ่น

รายการ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
ด้านก่อนเกิดเหตุ			
1. ท้องถิ่นควรมีการจัดทำแผนป้องกันและประสานกับหน่วยงานภายใน/นอกเมื่อเกิดสาธารณภัยของท้องถิ่น	3.95	0.79	มาก
2. ผู้นำชุมชนควรมีการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนเมื่อเกิดสาธารณภัยของท้องถิ่น	4.09	0.78	มาก
3. ให้ท้องถิ่นประสานอำเภอให้เผยแพร่ข้อมูลให้ความรู้และการประชาสัมพันธ์เมื่อเกิดสาธารณภัยของท้องถิ่น	4.03	0.78	มาก
4. จังหวัดควรมีการจัดเตรียมเครื่องมือ / อุปกรณ์ที่พร้อมตลอดเวลาในการเข้าไปช่วยเหลือผู้ประสบภัย	4.08	0.74	มาก
5. ท้องถิ่นควรมีการวางแผนอพยพในกรณีฉุกเฉินเมื่อเกิดลมพายุ	4.01	0.78	มาก
รวมด้านก่อนเกิดเหตุ	4.03	0.77	มาก
ด้านระหว่างเกิดเหตุ			
6. ท้องถิ่นควรมีการเตรียมความพร้อมอพยพผู้ประสบภัยอยู่ตลอดเวลา	3.91	0.74	มาก
7. ให้ท้องถิ่นประสานจังหวัดในการจัดเตรียมสถานที่เฉพาะกิจสำหรับผู้ประสบภัย	4.06	0.65	มาก
8. ผู้นำชุมชนควรมีการประเมินระดับความรุนแรงของสาธารณภัยที่เกิดขึ้น	3.99	0.79	มาก
9. กู้ชีพ กู้ภัยควรมีการเตรียมชุดปฏิบัติการพยาบาลหน่วยเคลื่อนที่ประจำสถานที่ต่าง ๆ สำหรับเข้าช่วยเหลือผู้ประสบภัย	4.08	0.75	มาก
10. ผู้นำชุมชนควรมีการจัดระบบรักษาความปลอดภัยสำหรับผู้ประสบภัย	4.01	0.81	มาก
รวมด้านระหว่างเกิดเหตุ	4.01	0.75	มาก

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

รายการ	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
ด้านหลังการเกิดเหตุ			
11. ท้องถิ่นควรมีการสำรวจความเสียหายและความต้องการด้าน สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ	4.17	0.73	มาก
12. ท้องถิ่นควรมีการจัดส่งเครื่องอุปโภคบริโภคสำหรับ ผู้ประสบภัย	4.05	0.81	มาก
13. ผู้นำชุมชนควรมีการขอรับบริจาคสิ่งของจากผู้มีจิตศรัทธา	4.07	0.73	มาก
14. ท้องถิ่นควรมีการจัดเตรียมด้านที่พักชั่วคราวสำหรับ ผู้ประสบภัย	4.06	0.76	มาก
15. คนในชุมชนควรมีการทำความสะอาดซ่อมแซมสิ่งที่ชำรุด เสียหายจากภัย	4.14	0.76	มาก
รวมหลังการเกิดเหตุ	4.98	0.76	มากที่สุด
ผลรวมต่าง ๆ	4.34	0.76	มาก

จากตารางสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นแนวทางการวางแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของท้องถิ่นโดยภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X}=4.34$, S.D.=0.76) โดยเฉพาะด้าน “หลังการเกิดเหตุ” มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=4.98$, S.D.=0.75) ส่วน “ด้านระหว่างเกิดเหตุ” มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}=4.01$, S.D.=0.75)

แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้านพบว่า ด้านก่อนเกิดเหตุ กลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นแนวทางการวางแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของท้องถิ่นโดยภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X}=4.03$, S.D.=0.77) โดยเฉพาะประเด็นย่อยว่าผู้นำชุมชนควรมีการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนเมื่อเกิดสาธารณภัยของท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=4.09$, S.D.=0.77) ส่วนประเด็นย่อยว่าท้องถิ่นควรมีการจัดทำแผนป้องกันและประสานกับหน่วยงานภายใน / นอกเมื่อเกิดสาธารณภัยของท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}=3.95$, S.D.=0.79)

ด้านระหว่างเกิดเหตุกลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นแนวทางการวางแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของท้องถิ่นโดยภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X}=4.01$, S.D.=0.75) โดยเฉพาะประเด็นย่อยให้ท้องถิ่นประสานกู้ชีพกู้ภัยให้มีการเตรียมชุดปฏิบัติการพยาบาลหน่วยเคลื่อนที่ประจำสถานที่ต่าง ๆ สำหรับเข้าช่วยเหลือผู้ประสบภัยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.75) ส่วนประเด็นย่อยว่าท้องถิ่นควรมีการเตรียมความพร้อมอพยพผู้ประสบภัยอยู่ตลอดเวลา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}=3.91$, S.D.=0.74)

ด้านหลังการเกิดเหตุ กลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นแนวทางการวางแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของท้องถิ่นโดยภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X}=4.98$, S.D.=0.75) โดยเฉพาะประเด็นย่อยท้องถิ่นควรมีการสำรวจความเสียหายและความต้องการด้านสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}=4.17$, S.D.=0.72) ส่วนประเด็นย่อยว่าท้องถิ่นควรมีการจัดส่งเครื่องอุปโภคบริโภคสำหรับผู้ประสบภัยมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}=4.05$, S.D.=0.80)

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 ผลการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะปัญหาและผลกระทบเกี่ยวกับสาธารณสุขของท้องถิ่นสามารถอธิบายได้ว่า

ลักษณะปัญหาและผลกระทบเกี่ยวกับสาธารณสุขของท้องถิ่นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยเฉพาะด้านทรัพย์สินในประเด็นย่อยว่าในชุมชนท่านมีความเสียหายของอาคารบ้านเรือน รถยนต์ รถจักรยานยนต์และในชุมชนท่านมีความเสียหายของวัสดุ / อุปกรณ์และพืชผลทางการเกษตรจากภัยน้ำท่วม ซึ่งที่เป็นเช่นเพราะว่าสภาพที่ตั้งของทรัพย์สินบ้านเรือน ยานพาหนะของประชาชนมักจะอยู่ในพื้นที่ต่ำกว่าถนนที่ส่วนราชการถมดินสร้างสูงขึ้นมากกว่าเดิมมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธารินี จริยาปยุคต์เลิศ, อุมพร กาญจนคลอด และสุพัตรา คงขำ (2561) พบว่าสภาพบริบทของชุมชนพื้นที่ทางการเกษตรเสียหายหลายหมื่นไร่บุคคลสูญหาย และเสียชีวิต สะพานถูกตัดขาดทำให้ขาดการติดต่อจากพื้นที่ภายนอก เกิดการขาดแคลนอาหาร ไฟฟ้าดับ สัญญาณโทรศัพท์ไม่สามารถใช้งานได้หลังจากการเกิดภัยพิบัติ

6.2 ผลการวิจัยเกี่ยวกับความพร้อมของหน่วยงานในการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับสาธารณสุขของท้องถิ่นสามารถอธิบายได้ว่า

ความพร้อมของหน่วยงานในการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับสาธารณสุขของท้องถิ่นโดยภาพรวมอยู่ระดับมาก โดยเฉพาะความพร้อมด้านสถานที่เกี่ยวกับในพื้นที่มีอาคารที่พักชั่วคราวสำหรับผู้ประสบภัยต่าง ๆ เช่น น้ำท่วม ลมพายุ ไฟไหม้เหตุผลเพราะว่าในชุมชนสถานที่ราชการส่วนใหญ่จะมีอาคารตั้งอยู่แล้ว จึงสะดวกในการปรับรองรับคนที่เดือดร้อน และด้านเครือข่ายของหน่วยงานโดยเฉพาะประเด็นการประสานงานหน่วยงานภายนอกจากจังหวัดในการให้ความช่วยเหลือในด้านงบประมาณ ซึ่งที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการช่วยเหลือมักกระทำในรูปแบบวัสดุสิ่งของสอดคล้องกับงานวิจัยของวิทวัส ขุนหนู (2561) ให้ความเห็นว่าภาครัฐมีความพร้อมในการช่วยเหลือ และป้องกันอุทกภัยโดยเฉพาะด้านบุคลากรซึ่งเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อพพ.ร.) ประจำทุกตำบล รวมทั้งสอดคล้องกับสายฝน แสงทริรัฐทองประเสริฐ และชนิษฐา ชูสุข (2558) ซึ่งให้ความเห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรชุมชนในพื้นที่สามารถทำงานร่วมกันและเสริมกันในลักษณะการเป็นเครือข่ายการดำเนินงานในการจัดการภัยพิบัติที่เกิดขึ้นรวมทั้ง ยังมีการประสานงานกับองค์กรอื่น ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดยมีการตั้งศูนย์ประสานงานองค์กรชุมชนในสงขลา โดยมีการจัดระบบประสานงาน การจัดระบบข้อมูล ระบบการสื่อสาร ระบบอาสาสมัคร และระบบการให้ความช่วยเหลือสอดคล้องกับงานวิจัยของปิโตโชค สุภาพบุรุษ (2554) ที่เห็นว่าความพร้อมด้านการบริหารจัดการด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นมาตรการและกิจกรรมที่ดำเนินการล่วงหน้าก่อนเกิดสาธารณภัยเพื่อเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉินและสอดคล้องกับงานวิจัยของชวงค์ อุบลี (2557) พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเขาชัยสน จัหวัดจันทบุรีส่วนใหญ่ขาดความพร้อมการบริหารจัดการภัยพิบัติ ส่วนการเตรียมความพร้อมไม่มีการฝึกซ้อมเพื่อเตรียมการรับมือกับภัยพิบัติตามแผนที่จัดทำรวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดแคลนทรัพยากรเช่น งบประมาณ เจ้าหน้าที่ และเครื่องมืออุปกรณ์ นอกจากนี้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องขาดความตระหนักกับการเตรียมความพร้อมรับมือกับการบริหารจัดการภัยพิบัติ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวรัทยา พรหมชาติ (2556) ที่พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีความไม่พร้อมด้านนโยบายและแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนส่งผลให้ไม่มีการจัดทำแผนป้องกันบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือต้องคอยรับการสั่งการจากหน่วยงานในส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคทุกครั้ง

6.3 ผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการวางแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของท้องถิ่น สามารถอธิบายได้ว่า

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

แนวทางการวางแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของท้องถิ่นภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการวางแผนหลังการเกิดเหตุในประเด็นเกี่ยวกับท้องถิ่นควรมีการสำรวจความเสียหายและความต้องการด้านสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ และด้านก่อนเกิดเหตุ ซึ่งที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่าการกิจด้านโครงสร้างพื้นฐานอยู่ในความรับผิดชอบของท้องถิ่น รวมทั้ง ประเด็นว่าผู้นำชุมชนควรมีการเฝ้าระวังและแจ้งเตือนเมื่อเกิดสาธารณภัยของท้องถิ่น และจังหวัดควรมีการจัดเตรียมเครื่องมือ / อุปกรณ์ที่พร้อมตลอดเวลาในการเข้าไปช่วยเหลือผู้ประสบภัย เหตุผลเพราะว่าประเด็นการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นสิ่งที่สัมพันธ์จำเป็นกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนที่หน่วยงานภาครัฐจะต้องให้ความสนใจเพราะการมีกลไกที่เข้มแข็งคือการใช้งบประมาณสนับสนุนการเฝ้าระวัง และการฟื้นฟู ซึ่งสอดคล้องกับพิทักษ์ มั่นจันทิก และศุภณัฐ ทรัพย์นาวิ (2558) พบว่าเทศบาลควรมีการประสานความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ผู้นำชุมชน และประชาชนการเตรียมความพร้อมวัสดุ / อุปกรณ์ที่ทันสมัยในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย นอกจากนี้ แนวทางการวางแผนด้านก่อนเกิดเหตุในประเด็นท้องถิ่นควรมีการจัดทำแผนป้องกันและประสานกับหน่วยงานภายใน / นอกเมื่อเกิดสาธารณภัยของท้องถิ่นส่วนที่สอดคล้องกับพิรศุขม์ วัฒนพงศ์พิทักษ์ (2558) เสนอว่าแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคประชาชนในการจัดการภัยพิบัติที่ดีในอนาคต เช่น การตั้งกองทุนการจัดการภัยพิบัติ เครือข่ายการทำงานระหว่างภาครัฐ และการสร้างเครือข่ายทางสังคมของชุมชนรวมทั้งสายฝน แสงหิรัญทองประเสริฐ และชนิษฐา ชุสุช (2558) ให้ข้อเสนอแนะว่า 1) การให้ความรู้และทักษะเกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติ 2) การบูรณาการงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ ได้แก่ หน่วยงานระดับท้องถิ่น หน่วยงานส่วนภูมิภาค ภาคประชาสังคม และองค์กรชุมชน และ 3) การเสริมพลังเครือข่ายทางสังคมให้แก่ท้องถิ่นรวมทั้งสอดคล้องกับประสิทธิ์ เวียงสงค์, ปาริชา มารี เคน, และฉัตรรัตน์ เหล่าคมพุดผาจารย์ (2557) ที่ว่า 1) มีการกำหนดนโยบายด้านแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาสาธารณภัยที่ชัดเจนและผู้นำมีวิสัยทัศน์ มีการจัดทำแผนหรือการวางระบบการปฏิบัติการก่อนเกิดเหตุ 2) มีแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและมีการฝึกซ้อมแผน เพื่อเตรียมรับสถานการณ์ภัยกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง 3) มีการตั้งศูนย์บัญชาการเพื่อเป็นศูนย์ช่วยเหลือและรวบรวมข้อมูลข่าวสาร 4) มีส่วนร่วมของภาคเอกชนและประชาชนทางด้านอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และมีทีมกู้ภัยประจำตำบล

7. ข้อเสนอแนะและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

7.1 ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัย

7.1.1 หน่วยงานของท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการแจ้งเตือนเมื่อเกิดสาธารณภัย และหน่วยงานเอกชนมีการสนับสนุนงบประมาณในการจัดหาอุปกรณ์ด้านกู้ชีพกู้ภัยและการลำเลียงผู้ประสบภัยได้ทันที่

7.1.2 ท้องถิ่นควรมีการจัดทำแผนการรับมือภัยพิบัติไว้ล่วงหน้าเพื่อเป็นการป้องกันภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและมีการซักซ้อมแผนอยู่เป็นประจำ

7.2 ข้อเสนอแนะในอนาคตต่อไป

7.2.1 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการจัดทำแผนเฉพาะกิจในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การเฝ้าระวังกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัย กำหนดพื้นที่อพยพ ตลอดจนกำหนดหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสาธารณภัย

8. เอกสารอ้างอิง

- ชูวงศ์ อุบลี. (2557). “การบริหารจัดการภัยพิบัติ : บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดจันทบุรี”. *วารสารสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน*. 7(2). 51-69.
- ธารินี จริยาปยุตต์เลิศ, อุมาพร กาญจนคลอด และสุพัตรา คงขำ. (2561). “บทบาทผู้นำชุมชนต่อการจัดการภัยพิบัติของตำบลกรุงชิง อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช”. *มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ : พลังปัญญาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน*. การประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 1. (589-601). สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ประสิทธิ์ เวียงสงค์, ปาริชา มารี เคน, และฉัตรรัตน์ เหล่าคมพญาจารย์. (2557). “แนวทางการพัฒนาการป้องกันและการแก้ไขปัญหาสาธารณสุขภัยของเทศบาลตำบลมลาไสย อำเภอมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์”. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 11(53). 89-96.
- ปิติโชค สุภาพบุรุษ. (2554). *ความพร้อมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสตูล*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- พิทักษ์ มั่นจันทิก และศุภณัฐ ทรัพย์นาวิน. (2558). “กลยุทธ์การบริหารจัดการการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของเทศบาล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี”. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. 8(2). 2351-2368.
- พีรศุขม์ วัฒนพงศ์พิทักษ์. (2558). *ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคประชาชนในการจัดการภัยพิบัติ : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลรำแดง อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา*. (ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- วรทยา พรหมชาติ. (2556). *ความพร้อมในการจัดการภัยพิบัติทางธรรมชาติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิทวัส ขุนหนู. (2561). “การพัฒนาเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการป้องกันอุทกภัย กรณีศึกษา อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี”. *วารสารปาริชาต มหาวิทยาลัยทักษิณ*. 31(1). 163-181.
- สายฝน แสงหิรัญทองประเสริฐ และชนิษฐา ชุสุข. (2558). “การจัดการภัยพิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายองค์กรชุมชน”. *วารสารการบริหารท้องถิ่น*. 8(4). 112-123.
- United Nations International Strategy for Disaster Reduction (UNISDR). (2010). *Local Governments and Disaster Risk Reduction Good Practices and Lessons Learned A contribution to the “Making Cities Resilient” Campaign*. Geneva, Switzerland: United Nations.